

2017-05-18

Dnr 2017:734

Rapport från utredningstjänsten

FISKEAVTAL OCH REGERINGENS AGERANDE

Uppdragsgivaren önskar svar på hur många gånger sedan den 1 oktober 2014 som den svenska regeringen röstat för fiskepartnersavtal med utvecklingsländer, antingen genom att man har röstat för ett helt nytt avtal, för en förändring av befintligt avtal eller för att inleda förhandlingar om nytt avtal. Med vilka länder har dessa avtal ingåtts?

EU:s fiskeavtal med länder utanför unionen

Enligt Europeiska kommissionen har EU två typer av fiskeavtal med länder utanför EU¹:

- Partnerskapsavtal om fiske – i allmänhet med partnerländer på södra halvklotet, där EU bidrar med ekonomiskt och tekniskt stöd i utbyte mot fiskerättigheter.
- Nordliga avtal – EU och partnerländerna Norge, Island och Färöarna förvaltar tillsammans gemensamma fiskebestånd.

Partnerskapsavtalen ska främja ett hållbart fiske och därmed endast fiska på bestånd med överskott av fisk. Frågan om hur mycket fiske som de olika bestånden tål behandlas i samband med avtalsförhandlingarna och de tekniska arbetsgrupper som Havs- och vattenmyndigheten bemannar för Sveriges räkning².

Avtalen är dels s.k. tonfiskavtal och dels blandade avtal som gäller en rad olika fiskbestånd i partnerlandets exklusiva ekonomiska zon. Genom tonfiskavtalen får EU-fartygen fiska på tonfiskbestånd som vandrar längs Afrikas kuster och genom Indiska oceanen.

Europeiska kommissionen redovisar på sin webbplats detaljerad information om vilka partnerskapsavtal och tilläggsprotokoll som är aktuella (se fotnot 1).

¹ Se Europeiska kommissionens webbplats https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements_sv

² Telefonsamtal 16 maj 2017 med Staffan Andersson, Enheten för fiske, jakt och rennärning, Näringsdepartementet.

Svenskt ställningstagande i avtalsförhandlingarna

Sverige har enligt uppgifter från Regeringskansliet i det övervägande antalet fall stött ingångna partnerskapsavtal. Undantagen är avtalet med Senegal från september 2014 där Sverige röstade nej och avtalet med Guinea Bissau från november 2014 där Sverige lade ned sin röst. Orsaken till att Sverige röstade nej till avtalet med Senegal var att ansvariga experter på Havs- och vattenmyndigheten bedömde att det vetenskapliga underlaget inte var tillräckligt starkt för att kunna rekommendera fiske på arten svart kummel³.

Enligt regeringens skrivelse 2014/15:65 ”Verksamheten i Europeiska unionen under 2014” lade Sverige även ned sin röst vid omröstningen som gällde fiskepartnerskapsavtalet med Gabon:

Under året har Sverige röstat nej till beslut om att ingå ett hållbart partnerskapsavtal om fiske mellan EU och republiken Senegal då ett tillgängligt beståndsoverskott för arten kummel inte kunnat säkerställas inom ramen för tillgängligt vetenskapligt underlag.

Sverige har lagt ned rösten till beslut om att ingå protokollet mellan EU och Gabon om fastställande av fiskemöjligheter och den ekonomiska ersättning som föreskrivs i det gällande partnerskapsavtalet då det inte är klarlagt att beståndssituationen är tillräckligt god. Sverige har även lagt ned sin röst när det gäller protokollet mellan EU och Guinea-Bissau mot bakgrund av att utvärderingen är flera år gammal och det är därmed svårt att säkerställa att det finns ett överskott för EU att fiska på.

Under året har följande protokoll behandlats och Sverige har gett sitt stöd till ingående av protokoll med Seychellerna, Komorerna, Sao Tomé och Príncipe samt Madagaskar. Förhandlingsmandat har antagits för Mocambique, Madagaskar, Liberia. Sverige har gett sitt stöd till dessa förhandlingsmandat. Förhandlingsmandat för Kiribati pågår och förväntas antas under första kvartalet 2015⁴.

³ Telefonsamtal 16 maj 2017 med Staffan Andersson, Enheten för fiske, jakt och rennärning, Näringsdepartementet.

⁴ Se Skr 2014/15:65 sid 221 <http://www.regeringen.se/49b6b9/contentassets/bd6565c7a111422aa9523a85ae75e29e/verksamheten-i-europeiska-unionen-under-2014-skr.-20141565>

Motsvarande skrivelse för året därpå, Verksamheten i Europeiska unionen under 2015⁵, visar emellertid att Sverige slutligen stött ingåendet av ett avtalsprotokoll även med Gabon:

Under året har Sverige röstat nej till beslut om att ingå ett hållbart partnerskapsavtal om fiske mellan EU och republiken Senegal då ett tillgängligt beståndsöverskott för arten kummel inte kunnat säkerställas inom ramen för tillgängligt vetenskapligt underlag. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

Sverige har även lagt ned sin röst när det gäller protokollet mellan EU och Guinea-Bissau mot bakgrund av att utvärderingen, och rådgivningen från den regionala fiskerierorganisationen, är föråldrad vilket därmed gör det svårt att säkerställa att det finns ett överskott för EU att fiska på. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

Under året har följande protokoll behandlats och Sverige har gett sitt stöd till ingående av protokoll med Gabon, Kap Verde, Grönland, Liberia, Mauretarien (ev. Cook-öarna) samt Madagaskar. Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet om partnerskapsavtal med Liberia ägde rum i november i år.

Förhandlingsmandat har antagits för Madagaskar och Liberia. Sverige har gett sitt stöd till dessa förhandlingsmandat. Förhandlingsmandat för Kiribati pågår och förväntas bli antaget under första kvartalet 2016.

Motsvarande skrivelse för år 2016, Verksamheten i Europeiska unionen under 2016, ger inte någon information om vad som hänt på området under 2016. Från Europeiska kommissionens webbplats⁶ framgår emellertid att inga nya avtal tillkommit under 2016 som inte redan nämnts i någon av regeringens båda skrivelser. Det finns ännu inget överenskommet protokoll mellan EU och Kiribati.

⁵ Skr. 2015/16:115 – se sidan 200-201 <http://www.regeringen.se/494c39/globalassets/regeringen/block/aktualitetsblock/statsradsberedningen/eu-moten/verksamheten-i-europeiska-unionen-2015-skr.-201516115.pdf>

⁶ Se fotnot 1